

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Сумський державний педагогічний університет
імені А.С. Макаренка**

НН інститут історії та філософії

Кафедра права та методики викладання правознавства

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ
КУРСОВИХ РОБІТ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

Перший (бакалаврський) рівень

галузь знань: 08 Право

спеціальність: 081 Право

освітньо-професійна програма: Право

Мова навчання: українська

УХВАЛЕНО

Рішенням кафедри права та методики
викладання правознавства

Протокол № 2 від 14 вересня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація.
2. Загальна анотація до дисципліни та методичних рекомендацій щодо написання і оформлення курсових робіт.
3. Рекомендації до написання та оформлення курсових робіт.
4. Керівництво курсовими проектами.
5. Академічна доброчесність.

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Назва дисципліни	Господарське право
Викладач (-і)	Апаров Андрій Миколайович, д.ю.н., професор, професор кафедри
Профайл викладача (-ів)	https://law.sspu.edu.ua/media/attachments/2020/09/07/aparov.pdf
Контактний тел.	+38 095 260 11 88
E-mail:	attorney@i.ua
Консультації	https://law.sspu.edu.ua/studentam/konsultatsii-vykladachiv

2. ЗАГАЛЬНА АНОТАЦІЯ ДО ДИСЦИПЛІНИ ТА МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО НАПИСАННЯ І ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Методичні рекомендації розроблені на основі сучасних нормативних вимог, державних освітніх стандартів та інформаційних матеріалів в рамках змісту предметної тематики та призначені для студентів НН інституту історії та філософії Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка та інших студентів, які виконують курсові роботи на здобуття першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Право».

Професійна підготовка бакалаврів студентів НН інституту історії та філософії Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка передбачає виконання студентами курсових робіт. Відповідно до діючих навчальних планів підготовки фахівців за відповідним освітньо-кваліфікаційним рівнем кожен студент повинен виконати курсову роботу з навчальної дисципліни «Господарське право».

Курсова робота являє собою самостійне навчально-наукове дослідження студента, що виконується з певного курсу або з окремих його розділів з метою закріплення, поглиблення та узагальнення знань, отриманих студентами за час навчання й їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Курсова робота сприяє систематизації отриманих теоретичних знань з вивченої дисципліни та є додатковою можливістю перевірки якості цих знань, додатковим засобом оволодіння первинними навичками проведення наукових досліджень.

Виконання курсової роботи створює можливості для виявлення та розвитку здатності студента самостійно осмислювати проблематику, творчо й критично її досліджувати; вмінь збирати, аналізувати та систематизувати

літературні (архівні) джерела; здатності застосовувати отримані знання при вирішенні практичних завдань; формулювати висновки, пропозиції і рекомендації з предмета дослідження.

Тематика курсових робіт відповідає завданням навчальної дисципліни і тісно пов'язується з практичними потребами відповідного фаху. Змістовно така затверджується на засіданні кафедри.

Виконання курсових робіт визначається графіком навчального процесу та, як правило, враховується у загальний перелік екзаменів та заліків у відповідному семестрі.

Навчальна дисципліна «Господарське право» взаємопов'язана зі сферою правового регулювання господарської діяльності та використанням господарсько-правових норм у практиці професійної юридичної діяльності. В основу навчальної дисципліни закладені надбання й досягнення господарсько-правової науки.

Особливої значимості в рамках освоєння предметних характеристик навчальної дисципліни набувають питання пошуку ефективних шляхів, способів, засобів опанування теоретичних і практичних способів вирішення проблемних питань господарського права.

Написання курсових робіт здійснюється студентами 3-го року підготовки денної та заочної форм навчання відповідного факультету напряму підготовки першого рівня вищої освіти – бакалавр.

На забезпечення досягнення мети написання курсових робіт спрямовані попередні навчально-освітні заходи, що пов'язані з проведенням лекційних, практичних (семінарських) занять та виконання студентами самостійної роботи, що в цілому передбачають донесення студентам науково-теоретичних і практичних знань з навчальної дисципліни, набуття ними навичок практичної реалізації положень чинного законодавства, розвиток у студентів розумової діяльності та розширення їх світогляду.

Дані методичні рекомендації до написання та оформлення курсових робіт за предметно-змістовними та цільовими параметрами є свого роду стандартом поглибленого вивчення знань відповідної навчальної дисципліни та розроблені з урахуванням й відповідно до нормативних вимог законодавства про вищу освіту, ліцензійних умов провадження освітньої діяльності й інших нормативно-правових актів обов'язкового та рекомендаційного характеру, у т.ч. відомчих рекомендацій з навчально-методичного забезпечення навчальних дисциплін у закладах вищої освіти.

У ході написання та за результатами повного виконання курсової роботи студенти повинні поглибити власні знання й набуті навички щодо сутності та структури системи господарського права, особливо – в рамках дискусійних та проблемних питань навчальної дисципліни.

Виконання курсової роботи спрямоване на досягнення та забезпечення прогнозованих параметрів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідає відповідному рівню Національної рамки кваліфікацій і у цьому зв'язку – передбачає здобуття особою поглиблених теоретичних та/або практичних знань, умінь, навичок за обраною спеціальністю (чи

спеціалізацією), загальних засад методології професійної діяльності, інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань відповідного рівня професійної діяльності.

В цілому написання курсової роботи спрямоване на досягнення мети освітньої програми, зокрема: набуття компетентностей, необхідних для розуміння природи і функцій права, змісту його основних правових інститутів, застосування права, а також меж правового регулювання різних суспільних відносин; формування знань про: основи поведінки індивідів і соціальних груп; творення права, його тлумачення та застосування; правові цінності принципи, а також природу і зміст правових інститутів базових галузей права; етичні стандарти правничої професії, та професійно-орієнтованих дисциплін для вирішення типових задач діяльності юриста в галузі права на відповідній посаді, сфера застосування яких передбачена відповідно до НКУ ДК 003:2010 «Класифікатор професій».

Написання курсової роботи сприяє формуванню визначених освітньо-професійною програмою загальних, фахових та інтегральної компетентностей.

Курсова робота має галузевий характер і тісно пов'язана з використанням набутих студентом знань, умінь та навичок з профільних дисциплін.

До загальних вимог, що висуваються до курсових робіт, належать наступні: актуальність тематики дослідження; відповідність курсової роботи сучасному стану науки та перспективам її розвитку, практичним завданням відповідної сфери; вивчення та критичний аналіз монографічних і періодичних видань; комплексне дослідження та опис історії досліджуваної проблеми; чіткість та послідовність предмета, мети і методів дослідження; послідовність та лаконічність узагальнень результатів, висновків та практичних рекомендацій тощо.

Слід мати на увазі, що курсова робота може стати першим етапом поглибленої розробки дослідження певної тематики та знайти своє продовження у перспективній дипломній роботі, що виконується на завершальному етапі навчання студента за відповідною освітньо-професійною програмою підготовки фахівців відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня.

Під час виконання курсової роботи студент повинен проявити широкую ерудицію, наукову базу, навички методології наукової творчості, уміння користування сучасними інформаційними та іншими технологіями, а також методами отримання, обробки, зберігання та використання наукової інформації. Студент повинен бути спроможним до високо результативної науково-дослідницької і науково-педагогічної діяльності.

Керівництво курсовою роботою здійснюється кваліфікованим викладачем, а організація та контроль за процесом їх підготовки та захисту покладаються на завідувачів кафедр.

Студент наділений правом вибору теми курсової роботи з числа визначених відповідною кафедрою та/або має право запропонувати свою тему з обґрунтуванням її розробки.

3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВИХ РОБІТ

Курсова робота має свою істотну специфіку та узгоджено деталізується з науковим керівником.

Раціональна організація роботи над курсовою роботою передбачає правильний розподіл часу проведення досліджень, раціональне планування дослідження та алгоритму виконання курсової роботи, що створює можливості для дисциплінування виконавця, лімітування строків й термінів виконання.

Загальний алгоритм виконання дослідження може мати наступний вигляд та послідовність: вибір тематики дослідження серед запропонованих кафедрою чи власних; з'ясування об'єкта і предмета дослідження; визначення мети та завдань досліджень; пошук та опрацювання літератури та інших джерел досліджень; розробка попереднього змісту роботи; аналітичні операції щодо дослідження літературних та інших джерел й матеріалів; визначення та коригування методики й алгоритму дослідження; попереднє викладення та обговорення результатів проведеного дослідження; формулювання висновків і рекомендацій; підготовка вступу та оформлення списку використаних джерел, матеріалів, додатків, досвіду; технічне оформлення форми роботи та її рецензування; комплексна підготовка до захисту та безпосередній захист роботи.

Виконання курсової роботи здійснюється згідно з графіком, затвердженим кафедрою та/або деканатом.

Процес дослідження передбачає наступні основні етапи: підготовчий, робота над змістом та формою роботи; завершальний етап.

Підготовчий етап роботи над курсовою роботою розпочинається з вибору теми роботи, її комплексно-галузевого осмислення й обґрунтування. З переліку тем курсових робіт, запропонованих кафедрою, студент обирає ту, яка найповніше відповідає його інтересам. Надалі, разом з керівником визначаються межі розкриття тематики. Так чи інакше, тема дослідження повинна відбивати ключові характерні риси певної наукової проблеми. Назва роботи повинна відбивати сутність і зміст предмету дослідження.

Дослідження та розкриття об'єкта, предмета і мети дослідження повинні ґрунтуватися на комплексі їх системних логічних зв'язків.

Об'єкт дослідження, як правило, повинен відбивати усю сукупність взаємозв'язків різних аспектів теорії та практики науки, що слугує джерелом необхідної для дослідника інформації.

Предмет дослідження розкриває й відбиває ті суттєві зв'язки, що підлягають безпосередньому вивченню у відповідній роботі та є ключовими для відповідного дослідження.

За своєю суттю предмет дослідження має вужчі рамки, ніж об'єкт дослідження.

Мета дослідження нерозривно пов'язана з об'єктом та предметом дослідження, а також з його кінцевим результатом та способом досягнення. Кінцевий результат дослідження передбачає вирішення студентами проблемної ситуації, яка відображає суперечність між типовим станом об'єкта дослідження в реальній практиці і вимогами суспільства до його більш ефективного функціонування. Кінцевий результат відображає очікуваний від виконання позитивний ефект, який формулюється двоступенево: перша частина – у вигляді суспільної корисності; друга – у вигляді конкретної користі, віднесеної до основного предмета дослідження. Наявність поставленої мети дослідження дозволяє визначити завдання дослідження, які можуть включати такі складові: вирішення певних теоретичних питань, які входять до загальної проблеми дослідження; всебічне (за необхідності й експериментальне) вивчення практики вирішення даної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і труднощів, їх причин, типових особливостей передового досвіду.

Таке вивчення дає змогу уточнити, перевірити дані, опубліковані в спеціальних неперіодичних і періодичних виданнях, підняти їх на рівень наукових фактів, обґрунтованих у процесі спеціального дослідження; обґрунтування необхідної системи заходів щодо вирішення даної проблеми; експериментальна перевірка запропонованої системи заходів щодо відповідності її критеріям оптимальності, тобто досягнення максимально важливих у відповідних умовах результатів вирішення цієї проблеми при певних затратах часу і зусиль; розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження у практиці роботи відповідних установ (організацій).

Виконання завдань дослідження неможливе без ознайомлення з основними літературними (можливо й архівними) джерелами з теми курсової роботи. З метою повного їх виявлення необхідно використовувати різні джерела пошуку: каталоги і картотеки кафедр та бібліотеки вищого навчального закладу, а також провідних наукових бібліотек міста, бібліотечні посібники, прикнижні та пристатейні списки літератури, виноски і посилання в підручниках, монографіях, словниках та ін., покажчики змісту річних комплектів спеціальних періодичних видань. Під час джерелознавчих пошуків необхідно з'ясувати стан вивченості обраної теми сучасною наукою, щоб не повторювати в роботі загальновідомих істин, конкретніше точніше визначити напрями та основні розділи свого дослідження. Бібліографічні виписки джерел можна здійснювати у формі електронної бази даних або на каталожних картках, щоб скласти з них робочу картотеку.

У початковий період роботи над темою найзручнішою є розстановка першоджерел в єдиному алфавіті прізвищ авторів та назв видань. Можна

згрупувати їх за основними питаннями, що розкривають зміст теми курсової роботи. Електронна база бібліографічних даних або картотека наповнюється інформацією відповідно до теми розділів і підрозділів, щоб своєчасно звернути увагу на недостатню кількість матеріалу з того чи іншого питання. Робочу картотеку використовують для складання списку літератури, тому бібліографічні описи в ній мають бути повними, відповідати вимогам стандарту. Крім основних відомостей про видання необхідно здійснювати анотацію його змісту, вказувати шифр документа і назву бібліотеки, в якій він зберігається. Складену робочу картотеку необхідно дати на перегляд науковому керівникові, який порекомендує праці, котрі треба вивчити в першу чергу, а також ті, які слід виключити з картотеки або включити до неї. Після узгодження з керівником наповнення картотеки встановлюється наявність необхідних видань у бібліотеці університету та бібліотеках міста. Після цього студент розпочинає їх вивчення, переходячи до наступного етапу роботи над дослідженням.

Робота над текстом курсової роботи розпочинається з вивчення та конспектування літератури з теми курсової роботи. Дослідження літератури слід розпочинати з праць, де проблема відображається в цілому, надалі – переходити до спеціальних профільних досліджень і джерел. При дослідженні джерел варто найпершу увагу звертати структуру змісту видання в цілому та його розділів зокрема. Особливу увагу варто звертати на хід послідовності авторської думки.

При фіксуванні матеріалу першоджерел слід постійно пам'ятати про зміст власного дослідження та тематику курсової роботи, що надасть змогу звертати увагу лише на те, що має відношення до предмету дослідження. Будь-яке цитування має супроводжуватися точним описом джерела з позначенням сторінок публікацій матеріалу. Слід пам'ятати, що застосування думок інших авторів з виданням їх за особисті кваліфікується як плагіат.

Після конспектування матеріалу доцільно перечитати його, щоб склалося цілісне уявлення про предмет вивчення. Правильна та логічна структура курсової роботи є запорукою успіху розкриття теми.

Попередній зміст роботи треба обов'язково показати науковому керівникові.

Проаналізований та систематизований матеріал викладається відповідно до змісту у вигляді окремих розділів і підрозділів (глав і параграфів). Кожний розділ (глава) висвітлює самостійне питання, а підрозділ (параграф) – окрему частину цього питання. Тема має бути розкрита без пропуску логічних ланок, тому починаючи працювати над розділом, треба відмітити його головну ідею, а також тези кожного підрозділу. Тези необхідно підтверджувати фактами, думками різних авторів, результатами анкетування та експерименту, аналізом конкретного практичного досвіду. Думки мають бути пов'язані між собою логічно, увесь текст має бути підпорядкований одній головній ідеї. Один висновок не повинен суперечити іншому, а повинен підкріплювати його. Якщо висновки не будуть пов'язані між собою, текст втратить свою єдність та послідовність.

Один доказ має впливати з іншого. Для доказу кожного положення треба наводити аргументи. В кінці розділів (глав), в яких висвітлюється стан вивченості теми дослідження та наводяться результати проведеного автором власного дослідження, необхідно робити висновки, на основі яких будуть формулюватися висновки до всієї роботи в цілому. Оперативно і в повному обсязі зібрати (отримати) практичний матеріал для написання основної частини курсової роботи, узагальнити його та систематизувати можна лише тоді, коли володієш основними методами дослідження: аналізом, синтезом, дедукцією, індукцією, спостереженням, експериментом, бесідою, анкетуванням, інтерв'ю, математичними методами обробки кількісних даних, методом порівняльного аналізу тощо. Найкращих результатів можна досягти при комплексному використанні цих методів, проте слід мати на увазі, що залежно від особливостей теми дослідження, специфіки предмета і конкретних умов окремі методи можуть набути переважного значення.

Накопичуючи та систематизуючи факти, треба вміти визначати їх достовірність і типовість, найсуттєвіші ознаки для наукової характеристики, аналізу, порівняння. Аналіз зібраних матеріалів слід проводити у сукупності. Порівняльний аналіз допомагає виділити головне, типове в питаннях, що розглядаються, простежити динаміку досліджуваної проблеми, визначити тенденції та перспективи подальшого розвитку. Кількісні дані, що ілюструють зміст основної частини роботи, можна проаналізувати за методом ранжованого ряду, розподіливши матеріали за роками, звівши їх у статистичні таблиці, таблиці для порівняння та ін., що дозволить зробити конкретні висновки.

Таким чином, широке використання відомих у науці методів накопичення, вивчення, систематизації фактів в цілому дасть змогу виконати основне завдання курсового проекту: поєднати різні роз'єднані знання в цілісну систему, вивести певні закономірності, визначити подальші тенденції розвитку теорії та практики відповідної сфери діяльності.

Завершальний етап роботи над курсовою роботою передбачає написання студентом вступу та висновків до проекту дослідження (курсної роботи), оформлення списку використаних джерел та додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

Вступ доцільно писати після того, як написана основна частина роботи. У вступі обґрунтовується актуальність теми, що вивчається (актуальність повинна відображати внесок саме цієї курсової роботи у вирішення конкретної наукової проблеми), її практична значущість; визначаються об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження; розглядаються методи, за допомогою яких воно проводилось; розкривається структура роботи, її основний зміст.

Якщо студент вирішив не торкатися деяких аспектів теми, він повинен зазначити про це у вступі. Наукова новизна визначається у роботі шляхом надання короткої анотації нових наукових положень, які отримані студентом та впливають з тексту роботи. Слід вказати на ступінь новизни: вперше

встановлено (одержано, вивчено), дістало подальшого розвитку тощо. Також необхідно надати короткі відомості щодо впровадження результатів дослідження, якщо такі є, вказати їх теоретичне і практичне значення.

Обов'язковою частиною курсової роботи є огляд літератури з теми дослідження, в який включають найбільш цінні, актуальні роботи. Огляд має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної новизни, значущості, переваг та недоліків цих робіт, які доцільно згрупувати таким чином: роботи, що висвітлюють історію розвитку проблеми, теоретичні роботи, які повністю присвячені темі, потім ті, що розкривають тему частково. В огляді не слід наводити повний бібліографічний опис публікацій, що аналізуються, достатньо назвати автора й назву, а поруч у дужках проставити порядковий номер бібліографічного запису цієї роботи в списку літератури. Закінчити огляд треба коротким висновком про ступінь висвітленості в літературі основних аспектів теми.

В основній частині курсової роботи наводиться критичний аналіз наукової літератури з проблеми дослідження, висвітлюється власне ставлення до неї, інтерпретуються експериментальні дані.

Отримані результати повинні мати авторську інтерпретацію та авторські узагальнення.

Логічним завершенням курсової роботи є висновки, головна мета яких – підсумки проведеної роботи. Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Дуже важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням і можна було зрозуміти сутність роботи без ознайомлення з основним її текстом. У висновках необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати їх достовірність. У висновках необхідно зазначити не тільки те позитивне, що вдалося виявити в результаті вивчення теми, а й проблеми (питання), що потребують подальшого вивчення. Основна вимога до висновків – не повторювати змісту вступу, основної частини роботи і висновків, зроблених у розділах.

Список використаних джерел складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості досліджуваної теми. Список повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою. Укладаючи його, необхідно додержуватися вимог державних стандартів, чинних на момент виконання курсового проекту.

Кожний бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв праць, спочатку, як правило, видання українською мовою, потім – іноземними. Бібліографічні записи повинні мати порядкову нумерацію. У тексті роботи слід давати у квадратних дужках посилання на номери списку.

Якщо необхідно вказати номер сторінки, її ставлять, як правило, через кому після номера видання. Завершуючи написання курсової роботи, необхідно систематизувати ілюстративний матеріал. Ілюстрації можна подавати у тексті або оформляти у вигляді додатків. До додатків доцільно

включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття наукової роботи. Усі додатки повинні мати порядкову нумерацію або позначатися великими літерами української абетки.

Літературне оформлення курсової роботи є важливим елементом її виконання і одним із багатьох чинників, на які зважається при оцінюванні роботи під час її захисту. Передусім звертається увага на змістовний аспект викладу матеріалу (логічність і послідовність, повнота і репрезентативність, тобто широта використання наукових джерел, загальна грамотність та відповідність стандартам і прийнятим правилам), а також на текст роботи, список літератури і додатки, на зовнішнє оформлення титульного аркуша. Курсову роботу рекомендується виконувати спочатку в чорновому варіанті. Це дозволяє вносити до тексту необхідні зміни і доповнення як з ініціативи самого автора, так і згідно з зауваженнями керівника.

Перш ніж представляти чернетку керівникові, треба ще раз переглянути, чи логічно викладено матеріал, чи є зв'язок між параграфами та главами, чи увесь текст відповідає головній ідеї курсової роботи. Такий уявний структурний аналіз роботи допоможе краще побачити нелогічність в її структурі та змісті. Здійснюючи оформлення тексту роботи, треба знайти час для повторного перегляду першоджерел. Це допоможе побачити все цінне, що було пропущено на початку вивчення теми, наштовхне на цікаві думки, поглибить розуміння проблеми. Доцільно відкласти текст і повернутися до нього через деякий час, щоб подивитися на роботу очима сторонньої особи. Весь цей час не обов'язково постійно читати щось із теми роботи, але слід постійно думати над нею: у цей період, коли тема вивчена та викладена, з'являються власні думки, власна оцінка та розуміння проблеми – неодмінна умова поліпшення структури та змісту роботи.

Досить доцільним та ефективним видається коректне скорочення тексту роботи. Під час підготовки чернетки слід ретельно відредагувати кожне речення, звернути увагу на вибір необхідних формулювань, які б просто і чітко, коротко й доступно виражали зміст викладених питань.

У курсовій роботі необхідно прагнути дотримуватися прийнятої термінології, позначень, умовних скорочень і символів, не рекомендується вживати слова і вирази-штампи, вести виклад від першої особи. Слід уникати в тексті частих повторень слів чи словосполучень. При згадуванні в тексті прізвищ (учених-дослідників, практиків) ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем.

Визнаються нормою декілько-разові коригування тексту роботи.

Після остаточного узгодження чорнового варіанту роботи з керівником можна оформлювати чистовий варіант.

Текст роботи повинен бути набраний на комп'ютері шрифтом гарнітури Times New Roman (кегель 14 пт) текстового редактора Word; середня кількість знакомісць у рядку 75-90; кількість рядків на одній сторінці 29-30; інтервал 1,5. Друкується робота на аркушах білого паперу формату А4. Перед тим як віддрукувати начисто курсову роботу, її слід старанно ще раз перевірити, уточнити назви розділів (глав), підрозділів (параграфів),

таблиць, послідовність розміщення матеріалу, звірити цифрові дані, обґрунтованість і чіткість формулювань, висновків та рекомендацій. До формулювань заголовків (назв) розділів (глав) і підрозділів (параграфів) курсової роботи висуваються такі основні вимоги: стислість, чіткість і синтаксична різноманітність у побудові речень, з переважанням простих, поширених, послідовне та точне відображення внутрішньої логіки змісту роботи. Розділи (глави) і підрозділи (параграфи) прийнято нумерувати арабськими цифрами. Підрозділи (параграфи) нумерують окремо в кожному розділі (главі). Позначення розділів (глав), підрозділів (параграфів) і їхні порядкові номери пишуть в одному рядку з заголовком (підзаголовком), причому в кінці крапка не ставиться. Розділ (глава) нумерується однією цифрою, підрозділ (параграф) – двома: перша цифра – номер розділу (глави), друга – порядковий номер підрозділу (параграфу).

Пункти нумеруються трьома цифрами: перші дві цифри – це номер підрозділу, до якого належить даний пункт, третя цифра – порядковий номер пункту. Кожний розділ (главу) потрібно починати з нової сторінки. Підрозділи (параграфи, пункти) розміщуються один за одним за текстом. Заголовки і назви розділів (глав) друкуються великими літерами симетрично до тексту. Заголовки і назви підрозділів (параграфів, пунктів) друкуються маленькими літерами (крім першої) з абзацного відступу. Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати 2-3 інтервалам. Сторінки роботи повинні мати береги: лівий – 30 мм, верхній – 20 мм, правий – 10 мм, нижній – 25 мм, якщо інше не визначено освітніми стандартами. Таблиці, рисунки, схеми, графіки, діаграми та інші ілюстративні матеріали як у тексті роботи, так і в додатках слід виконувати на стандартних аркушах (формат А4: 21 x 30 см) або наклеювати на стандартні білі аркуші, і подавати у чорно-білому зображенні. Таблиці та ілюстрації слід позначати відповідними словами (Таблиця та Рис.) відповідно і порядковим номером, який складається з номера розділу і номера таблиці чи рисунку. Сторінки роботи нумеруються від титульної до останньої (останньої сторінки списку літератури). Сторінки додатків не нумеруються. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ній цифра 1 не ставиться, другою вважається сторінка, що містить «Зміст», на ній ставиться цифра 2, на наступній сторінці проставляється цифра 3 і так далі. Порядковий номер сторінки проставляється арабськими цифрами у правому верхньому куті без крапки в кінці. Курсова робота відкривається титульним аркушем. На ньому вказуються міністерство, назва університету, назва факультету, назва кафедри, на якій курсова робота виконувалась, повна назва теми роботи, прізвище та ініціали студента, курс, група, в якій він навчається (на титульному аркуші курсової роботи), прізвище, ініціали, вчене звання наукового керівника, рік виконання роботи. На наступній сторінці розміщується зміст із позначенням сторінок, на яких починається кожний зі структурних елементів змісту роботи. Перед остаточним оформленням чистового варіанту курсової роботи проводиться апробація її результатів (на наукових та науково-практичних конференціях, на засіданнях кафедр тощо).

4. КЕРІВНИЦТВО КУРСОВИМИ ПРОЕКТАМИ

Керівництво курсовою роботою та її рецензування доручають кваліфікованим викладачам (професорам, доцентам) навчального закладу. Науковий керівник повинен мати науковий ступінь і (або) звання та працювати у відповідному навчальному закладі, на базі якого виконується роботи.

Обов'язки наукового керівника курсової роботи: надавати допомогу у виборі теми, розробці плану (змісту) курсової роботи; доборі літератури, методології та методів дослідження тощо; аналізувати зміст роботи, висновки і результати дослідження; визначати поетапні терміни виконання роботи; контролювати її виконання; доповідати на засіданні кафедри про хід виконання роботи; разом із студентом нести відповідальність за коректність дослідження та дотримання прав інтелектуальної власності.

Студент здає курсову роботу керівникові на перевірку не пізніше, ніж за тиждень до визначеного терміну захисту. Науковий керівник допускає курсову роботу до захисту за умови її закінченого оформлення. Захист курсової роботи проводиться відповідно до графіка, затвердженого кафедрою, в присутності комісії у складі керівника та двох-трьох членів кафедри до початку екзаменаційної сесії у довільній формі (співбесіда, публічний виступ тощо).

Оцінка за курсову роботу виставляється за чотирибальною системою і заноситься до залікової книжки студента та в екзаменаційну відомість поряд з іншими результатами заліково-екзаменаційної сесії.

Процедура захисту включає: доповідь студента про зміст роботи; запитання до нього на захисті; відповіді студента на запитання; оголошення відгуку наукового керівника або виступ наукового керівника; заключне слово студента; рішення про оцінку роботи.

Доповідь необхідно підготувати заздалегідь у формі виступу, в якому доцільно висвітлити такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження; мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; що вдалося встановити, виявити, довести; якими методами це досягнуто; елементи новизни у теоретичних положеннях та в практичних рекомендаціях; з якими труднощами довелося зіткнутися в процесі дослідження, які положення не знайшли підтвердження. У виступі мають міститися також відповіді на основні зауваження наукового керівника.

Доповідь студента не повинна перевищувати за часом 12-15 хвилин. Для кращого сприймання присутніми матеріалу необхідно намалювати на великих аркушах паперу власні таблиці, діаграми, графіки та інші ілюстрації або зробити їх мультимедійну презентацію. Під час захисту роботи студент зобов'язаний дати вичерпні відповіді на всі зауваження.

Результати захисту курсової роботи визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» і «незадовільно» або відповідно до існуючої на момент захисту роботи освітньої системи оцінювання.

При визначенні оцінки зважають на якість роботи, рівень наукової та практичної підготовки студента. При оцінці роботи виходять з того, що студент повинен уміти: формулювати мету і завдання дослідження; скласти план дослідження; вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій; використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати наявні та розробляти нові методи виходячи із завдань конкретного дослідження; обробляти отримані дані, аналізувати і синтезувати їх на базі відомих літературних джерел; оформляти результати досліджень відповідно до сучасних вимог, у вигляді звітів, рефератів, статей.

Кращі курсові роботи можуть бути рекомендованими на конкурси студентських наукових робіт, а також до друку в збірниках студентських наукових праць.

Захищені курсові роботи здаються на відповідну кафедру та зберігаються, як правило, протягом 3 років. За необхідності роботи можуть надсилатися до іншої бібліотеки, установи, закладу за їх замовленням для впровадження в практику висновків і рекомендацій, які в них містяться.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час виконання курсового проекту студенти ведуть добросесний діалог з керівником роботи. Середовище та атмосфера діалогу при цьому мають бути дружніми, творчими, відкритими до ефективного пошуку та вирішення проблем досліджень.

Усі поставлені завдання мають бути виконані у встановлені строки та терміни.

Під час роботи не допускаються будь-які порушення академічної доброчесності.

У разі наявності плагіату в будь-яких формах до студента застосовуються заходи, передбачені політикою вищого навчального закладу з урахуванням та відповідно до нормативних вимог законодавства (про вищу освіту та іншого), ліцензійних умов провадження освітньої діяльності й інших нормативно-правових актів обов'язкового та рекомендаційного характеру, у т.ч. відомих рекомендацій у/для закладах (-ів) вищої освіти.